

16.12.2025

Päätös eläinlääkintähuoltolain 9§ mukaisesta kunnallisten eläinlääkäripalvelujen järjestämisvastuun laajuudesta ja 17§ mukaisista täydentävistä palveluista

Uusi eläinlääkintähuoltolaki (285/2023) tulee voimaan 1.1.2026. Uuden lain mukaan järjestäjä määrittää järjestämisvastuun laajuuden alueellisten tarpeiden perusteella. Järjestäjä voi tuottaa myös järjestämisvastuuta täydentäviä palveluita rajoitetusti ja markkinaperusteisesti hinnoiteltuna. Tässä liitteessä on esitetty eläinlääkintäpalveluiden tausta ja nykytilanne, uuden lain vaatimukset ja palveluvalikoima Meri-Lapin ympäristöpalveluiden alueella 1.1.2026 alkaen.

Tausta ja nykytilanne

Meri-Lapin ympäristöpalvelut järjestää kunnalliset eläinlääkäripalvelut Tornion ja Kemin kaupunkien sekä Keminmaan, Tervolan ja Simon kuntien alueella. Lakisääteisten tehtävien hoitamiseksi yhteistoiminta-alueella on kuusi kunnaneläinlääkäriä ja yksi valvontaeläinlääkäriä vakituista virkaa sekä kolme eläintenhoitajan tehtävää. Eläinlääkäriä vastaanotot ovat Torniossa, Tervolassa ja Simossa.

Eläinlääkäripäivystys virka-ajan ulkopuolella järjestetään omana palveluna ja päivystysvuorossa on aina yksi eläinlääkäri kerrallaan. Päivystävä eläinlääkäri hoitaa pieneläimiä pieneläinvastaanotolla ja tuotantoeläimiä ja hevosia pitopaikoissa. Eläinlääkintähuollon nykyinen järjestämistapa on osoittautunut toimivaksi ja ympärivuorokautiset palvelut on pystytty tuottamaan toimintavarmasti. Alue on myös pystytty pitämään henkilöstön kannalta vetovoimaisena.

Voimassa olevan eläinlääkintähuoltolain (765/2009) 11 §:n mukaan kunnan on järjestettävä arkipäivisin virka-aikana peruseläinlääkäripalvelu asukkaidensa pitämiä kotieläimiä varten sekä sellaisten yhteisöjen pitämiä kotieläimiä varten, joilla on kotipaikka kunnan alueella. Muita kotieläimiä kuin hyötyeläimiä varten palvelu on kuitenkin järjestettävä vain, jos palvelua ei ole muuten saatavilla. Lisäksi kunnan on järjestettävä kiireellistä eläinlääkäripalvelua alueellaan olevia kotieläimiä varten kaikkina vuorokaudenaikoina.

Uusi eläinlääkintähuoltolaki (285/2023) tulee voimaan 1.1.2026. Uusi laki määrittää kuntien lakisääteisen eläinlääkäripalvelujen järjestämisvastuun vanhaa lakia selkeämmin. Järjestämisvastuuseen kuuluvien palveluiden tulee olla saatavilla niitä kotieläimiä varten, joiden omistajan tai haltijan koti- tai

16.12.2025

asuinpaikka on kunnan alueella. Tämä koskee siis myös lemmikki- ja harraste-eläimiä. Virka-aikojen ulkopuolella kiireellinen eläinlääkäriapu on järjestettävä tietyin rajaehdoin kaikille alueella oleville kotieläimille. Velvoitteisiin eläinten hyvinvoinnin, eläintautien, merkinnän ja rekisteröinnin, sivutuotteiden sekä tuonnin ja viennin valvonnan osalta ei tule muutoksia.

Meri-Lapin ympäristöpalvelut on uuden eläinlääkintähuoltolain 3 §:n tarkoittama järjestäjä, joka huolehtii alueellaan eläinlääkäripalvelujen sekä elintarvikkeiden turvallisuuden valvonnan ja kunnaneläinlääkärille säädettyjen tehtävien hoidon järjestämisestä siten kuin uudessa laissa säädetään.

Tornion kaupungin hallintosäännön 26 §:n mukaan Meri-Lapin ympäristöterveys- ja joukkoliikennejaosto vastaa yhteistoiminta-alueensa kuntien (Tornio, Kemi, Keminmaa Tervola, Simo) eläinlääkintähuollon viranomaisen palveluista. Kuntien yhteinen ympäristöterveys- ja joukkoliikennejaosto on lain tarkoittama järjestäjän tehtävistä huolehtiva monijäseninen toimielin. Jaoston ratkaisulta määritetään erillisellä Meri-Lapin ympäristöpalvelujen johtosäännöllä. Johtosäännön 5§:n mukaan Meri-Lapin ympäristöterveys- ja joukkoliikennejaoston tehtävä on hoitaa eläinlääkintähuoltolaissa mainitut kunnalle kuuluvat tehtävät ja huolehtia muissa eläinlääkintähuoltolain 2 §:n 2 momentissa mainituissa laeissa kunnaneläinlääkärille säädettyjen tai näiden lakien nojalla määrättyjen valvontatehtävien hoidon edellytysten järjestämisestä sekä hoitaa kunnalle eläinsuojelulain 15 §:ssä mainitut tehtävät.

Alueellisen järjestäjän tulee määritellä lakisääteisten eläinlääkäripalvelujen järjestämistapa ennen uuden lain voimaantuloa. Järjestämisvastuuta määritettäessä on otettava huomioon alueen yksityinen eläinlääkäripalvelujen tarjonta. Uuden lain mukaan järjestäjä määrittää eläinlääkäripalveluiden järjestämisvastuun laajuuden alueellisten tarpeiden perusteella. Järjestäjä voi tuottaa myös järjestämisvastuuta täydentäviä palveluita rajoitetusti. Täydentävät palvelut on hinnoiteltava markkinaperusteisesti.

Uuden lain vaatimukset järjestäjälle

Uuden lain mukaan kunnan on järjestettävä eläinten terveyden ja hyvinvoinnin sekä kansanterveyden kannalta välttämättömät eläinlääkäripalvelut, jotka määritellään lain 8 ja 9 §:ssä. Tehtävien hoitamista varten järjestäjällä on oltava tarpeellinen määrä kunnaneläinlääkäriä virkoja.

16.12.2025

Eläinlääkintähuoltolain 8 §:n mukaan eläinten terveyden ja hyvinvoinnin sekä kansanterveyden kannalta välttämättömät eläinlääkäripalvelut, jotka turvataan tarvittavilta osin julkisen järjestämisvastuun kautta, ovat:

- 1) yleistutkimus ja terveydentilan arviointi eläinten terveyden todentamiseksi;
- 2) kissojen ja koirien tunnistusmerkintä;
- 3) eläinterveyskäynnit, joista säädetään tarttuvista eläintaudeista sekä tiettyjen eläinterveyttä koskevien säädösten muuttamisesta ja kumoamisesta ("eläinterveyssäännöstö") annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2016/429 25 artiklassa, sekä elintarviketuotantoa varten pidettävien eläinten pitopaikoissa tehtävät terveydenhuoltokäynnit ja terveydenhuoltosuunnitelmat;
- 4) rokotus;
- 5) loisten häätöön ja ehkäisyyn liittyvät toimenpiteet;
- 6) suun terveydenhuoltoon liittyvät välttämättömät perustoimenpiteet tai, jos se on toimenpiteen laajuus tai vaativuus huomioon ottaen tarkoituksenmukaista, jatkohoitoon lähettäminen;
- 7) sarvien ja sarven aiheiden poistaminen naudoilta ja vuohilta;
- 8) lisääntymiseen liittyvät tarkastukset ja tutkimukset sekä lisääntymisongelmien hoito elintarviketuotantoa varten pidettäville naudoille, sioille, lampaille, vuohille ja poroille;
- 9) kastraatio naudalle, sialle, lampaalle, vuohelle, porolle, koiralle ja kissalle sekä sterilisaatio kissalle;
- 10) sairaan eläimen kliininen tutkimus ja hoitotarpeen arviointi, tavanomaisten näytteiden ottaminen ja pikatestaus tai toimittaminen laboratoriotutkimuksiin eläimen sairauden syyn selvittämiseksi sekä tarvittaessa eläimen lähettäminen jatkotutkimuksiin;
- 11) sairaalle elintarvike- tai turkistuotantoa varten pidettävälle eläimelle tarvittava hoito, jota on mahdollista antaa eläimen pitopaikassa ja johon kuuluu myös nautaeläimen juoksutusmahaleikkaus;

16.12.2025

12) perustasoinen ensiapuluonteinen hoito, jota tarvitaan muulle kuin 11 kohdassa tarkoitettulle eläimelle, johon kuuluvat ruoansulatuskanavan ja virtsateiden häiriöiden konservatiivinen hoito, tulehdus- ja kiputilojen hoito, sokin hoito, metabolisten häiriöiden hoito, haavojen ompelu, muu vastaava enintään vähäisiä kirurgisia toimenpiteitä sisältävä hoito, tavanomaisimpien pienten kotieläinten luunmurtumien immobilisaatio sekä hoitoon liittyvä välttämätön jatkokäsittely tai lääkehoito ja tarvittaessa eläimen lähettäminen jatkohoitoon;

13) synnytysapu, johon kuuluvat keisarileikkauksista nautojen, lampaiden, vuohien ja kissojen keisarileikkaus;

14) eläimen lopetus.

Eläinlääkintähuoltolain 9 §:n mukaan kunkin järjestäjän järjestämisvastuun laajuus määräytyy alueellisten tarpeiden perusteella. Järjestäjän tulee järjestää 8 §:n mukaiset palvelut ainakin elintarvike- tai turkistuotantoa varten pidettävillä eläimillä. Lisäksi tulee järjestää sellainen eläimen äkillisen ja vakavan sairastumisen, vahingoittumisen tai sairauden vaikeutumisen edellyttämä välitön arviointi ja hoito, jota ei voida siirtää ilman sairauden pahenemista tai eläimen merkittävää kärsimystä, sekä eläimen lopetus eläinsuojelullisin perustein (kiireellinen eläinlääkäriapu). Muut 8 §:n mukaiset palvelut kuuluvat järjestämisvastuuseen siltä osin kuin niiden järjestäminen on tarpeen kyseisten palvelujen riittävän ja kohtuuhintaisen alueellisen saatavuuden sekä muiden järjestäjälle laissa säädettyjen tehtävien asianmukaisen hoidon turvaamiseksi. Järjestämisvastuuseen kuuluvien eläinlääkäripalvelujen mitoituksessa on otettava huomioon yksityisten eläinlääkäripalvelun tuottajien järjestäjän alueella tarjoamat palvelut.

Eläinlääkintähuoltolain 10 §:n 1 momentin mukaan järjestämisvastuuseen kuuluvien palvelujen tulee olla saatavilla niitä kotieläimiä varten, joiden omistajan tai haltijan asuin- tai kotipaikka on järjestäjän alueella. Eläinten pitopaikassa annettavien eläinlääkäripalvelujen tulee olla saatavilla järjestäjän alueella pidettäviä kotieläimiä varten.

Kiireellinen eläinlääkäriapu on järjestettävä sitä tarvitsevia eläimiä varten myös virka-ajan ulkopuolella. Poiketen siitä, mitä 10 §:n 1 momentissa säädetään, kiireellistä eläinlääkäriapua on annettava kaikille järjestäjän alueella oleville kotieläimille, jollei voida pitää olosuhteisiin nähden kohtuullisena, että eläin viedään saamaan eläinlääkäriapua järjestämisvastuussa olevan järjestäjän alueelle.

16.12.2025

Järjestäjän tulee huolehtia, että järjestämisvastuuseen kuuluvia eläinlääkäripalveluja on saatavilla arkipäivisin ainakin virka-aikaan. Järjestämisvastuuseen kuuluvien eläinlääkäripalvelujen tulee olla saatavilla palveluiden käyttäjien kannalta kohtuullisessa ajassa ja kohtuullisella etäisyydellä maantieteelliset olosuhteet huomioon ottaen.

Eläinlääkäripalvelut tulee järjestää siten, että eläinlääkäri käy tarvittaessa eläinten pitopaikassa, kun palveluja tuotetaan elintarvike- tai turkistuotantoa varten pidettäville kotieläimille, hevoseläimille sekä sellaisille muille suurikokoisille kotieläimille, joita ei voida ilman merkittävää vaivaa kuljettaa eläinlääkäriin vastaanotolle.

Eläinlääkintähuoltolain 20 §:n mukaan järjestäjän velvollisuudesta huolehtia elintarvikelain ja sillä täytäntöön pantavien säännösten noudattamisen valvonnasta säädetään mainitussa laissa.

Järjestäjän on huolehdittava muissa 1 §:n 3 momentissa mainituissa laeissa kuin elintarvikelaissa kunnaneläinlääkäriille säädettyjen tai näiden lakien nojalla määrättyjen valvontatehtävien hoidon edellytysten järjestämisestä alueellisten ja valtakunnallisten valvontaa koskevien suunnitelmien mukaisesti.

Palvelutarpeen arviointi

Palvelutarpeeseen vaikuttavat mm. alueen eläinmäärät, yksityiset palvelut ja oman tuotannon ylläpitämisen tarpeet.

Arvio Meri-Lapin ympäristöpalveluiden alueen eläinmääristä

Tuotantoeläintilojen määrä	kpl		
Nautatilat	73	Vesiviljelylaitokset	2
Sikatilat	1	Turkistarhat	1
Lammas- ja vuohitilat	17	Tarhatun riistan tilat	0
Hevostilat	140	Mehiläistarhat	24
Siipikarjatilat	5		
Lemmikit 1/8 asukasta	noin 7 000		

Järjestäjällä on viimesijainen vastuu järjestää näille eläimille mahdollisuus saada hoitoa ympärivuorokautisesti.

16.12.2025

Alueellinen eläinlääkäripalveluiden markkinatilanne yhteistoiminta-alueella

Uusi eläinlääkintähuoltolaki edellyttää kunnilta eläinlääkinnän palveluiden markkinatilanteen selvittämistä alueellisesti. Eläinlääkäripalvelujen järjestämisvastuun määrittämiseksi ja alueellisen palveluntarjonnan kartoittamiseksi koottiin tiedot Meri-Lapin ympäristöpalveluiden toiminta alueella toimivista yksityisistä eläinlääkäripalveluiden tuottajista ja heille lähetettiin kysely, jolla selvitettiin toiminnan laajuutta ja luonnetta. Alueella on kolme pieneläinvastaanottoa, josta kahden eläinlääkärit tekevät myös tuotantoeläinkäyntejä ja yhden hevoskäyntejä sekä nautaterveydenhuoltoa eläintenpitopaikoissa.

Haastateltujen kolmen klinikan lisäksi alueella toimii yksityisiä eläinlääkäreitä, jotka tarjoavat tuotantoeläinpalveluita eläinten pitopaikoissa usean kunnan alueella. Tuotantoeläinpalvelut koostuvat pääasiallisesti nautaterveydenhuollon palveluista. Alueella ei ole hevosklinikoita mutta tiedossa on, että alueella käy yksittäisiä kiertäviä hevospraktikoita.

Haastattelusta saatujen vastausten sekä yritysten nettisivujen perusteella Meri-Lapissa on arkisin tarjolla yksityisiä, päiväaikaisia eläinlääkäripalveluita sekä seura- ja harraste-eläimille että tuotantoeläimille. Kotieläintiloille ilmoittaa kiireistä eläinlääkäriapua tarjoavansa kaksi klinikkaa, joista toinen vakioasiakkailleen ja toinen, jos ajanvarauskalenterissa on aikoja.

Yksityisillä vastaanotoilla on samankaltainen peruseläinlääkäripalveluvalikoima kuin kunnaneläinlääkärin vastaanotoilla, sisältäen muun muassa rokotuksia, tavanomaisten tulehdus- ja aineenvaihduntasairauksien hoitoa, tuki- ja liikuntaelinsairauksien tutkimuksia ja hoitoa, näytteenotto- ja kuvantamispalveluita, kastraatio- ja sterilisaatioleikkauksia ja perustason hammashoitoa. Kahdella klinikalla tarjotaan lisäksi erikoistasoisia palveluja pieneläinten hoitoon. Eläinlääkäriresurssia haastatelluilla vastaanotoilla on kahdesta neljään per klinikka.

Kiireellistä apua on tarjolla pieneläimille aukioloaikojen puitteissa ja mikäli aikoja on tarjolla. Yksityisvastaanotot eivät tarjoa palveluita iltaisin, viikonloppuisin ja juhlapyhinä eikä yhteistoiminta-alueella tai lähikunnissa ole tarjolla ilta- ja yöaikaista yksityistä eläinlääkäripalvelua pieneläimille. Loma-aikoina yksityisen klinikoiden palvelutarjonta on normaalia suppeampaa.

16.12.2025

Oman tuotannon ylläpitämisen tarpeet

Eläinlääkintähuoltosuunnitelmaan on kirjattu, että eläinlääkintähuollon kokonaisuuden järjestämiseen praktiikka- ja viranomaistehtävät huomioiden varataan eläinlääkäriresursseja 7 htv:ta. Praktiikkatehtävien resurssitarve on 6 htv:ta. Praktiikkatehtävien resurssitarve määräytyy pääasiassa päivystyksen asianmukaisen järjestämisen edellytysten mukaan. Lisäksi tarvearviossa on otettu huomioon tilakoon kasvu ja tilakäynteihin kuluva aika, mahdollisuus suunnitelmalliseen terveydenhuoltotyöhön sekä pieneläinpalveluiden kysyntä. Päivystysten järjestämisessä on otettava huomioon virkaehtosopimuksen päivystystä ja lepoaikoja koskevat määräykset, päivystyksistä laadittu paikallinen sopimus ja siinä määritelty päivystystiheys, lisäksi on otettava huomioon äkilliset poissaolot ja se, että työn kuormittavuus ei ole kohtuuton.

Vuonna 2024 Meri-Lapin ympäristötoimen eläinlääkärit ovat raportoineet tehneensä yhteensä noin 1200 päiväaikaista suureläinkäyntiä ja 250 päivystysaikaista suureläinkäyntiä. Päiväaikaista pieneläinkäyntejä vastaanotolla on ollut noin 4500 ja päivystysaikaista käyntejä 1000.

Terveydenhuollon vuosikatsauksia on tehty kunnaneläinlääkäreiden toimesta 77%:lle kaikista alueen nautatiloille tehdyistä vuosikatsauksista. Yhteensä terveydenhuoltokäyntejä nautatiloille on tehty lähes 170 kpl. Valtion valvontatehtäviä (eläinsuojelu-, eläintauti- sivutuotevalvonta) on tehty käyntiyritykset mukaan lukien valvontaeläinlääkärin toimesta 72 kpl.

Palveluvalikoima Meri-Lapin ympäristöpalveluiden alueella

Eläinlääkintähuoltolain (285/2023) 9 §:n mukainen kunnallisten eläinlääkäripalvelujen järjestämisvastuun laajuus

Meri-Lapin ympäristöpalvelut on eläinlääkintähuoltolain 3 §:n mukainen järjestäjä Tornion ja Kemin kaupunkien sekä Keminmaan, Tervolan ja Simon kuntien osalta. Eläinlääkintähuoltolain 9 §:n nojalla järjestäjän on määritettävä järjestämisvastuunsa laajuus.

Lakimuutoksen tuomiin vaatimuksiin ja edellä esitettyyn pohjautuen, kaikkien eläinlääkintähuoltolain 8 §:n mukaisen luettelon eläinlääkäripalvelujen sisällyttäminen alueelliseen järjestämisvastuuseen on tarpeellista kyseisten palvelujen riittävän alueellisen ja ajallisen saatavuuden, eläinlääkintähuollon

16.12.2025

oman palvelutuotannon kokonaisuuden ylläpitämisen sekä laissa järjestäjälle säädyttyjen muiden tehtävien hoidon turvaamiseksi. Näitä ovat muun muassa eläintautivalmius ja valvontatehtävät. Kriittisin tehtävä on päivystys, jonka toimivuus edellyttää riittäviä eläinlääkäriresursseja. Riittävä päivääkaisen praktiikkatyön määrä varmistaa eläinlääkäreiden pysyvyyttä ja siten päivystysten toimivuutta. Alueellisen markkinatilanteen selvityksen perusteella alueella on tarve palveluille erityisesti virka-aikojen ulkopuolella ja tuotantoeläinten kiireellisen avun osalta kaikkina vuorokaudenaikoina.

Palvelukohtaiset perustelut edellä mainittujen lisäksi ovat seuraavat:

- 1) Yleistutkimus ja terveydentilan arviointi eläinten terveyden todentamiseksi; välttämätön osa muita järjestämisvastuuseen kuuluvia eläinlääkäripalveluita (mm. rokotus), joten kuuluu aina järjestämisvastuuseen.
- 2) Kissojen ja koirien tunnistusmerkintä; koiran tunnistusmerkintä on lakisääteinen velvollisuus koirien omistajille, joten on välttämätöntä varmistaa palvelun saatavuus kaikissa tilanteissa. Koirien ja kissojen tunnistusmerkintä on sisällytettävä järjestämisvastuuseen, koska muualla laissa järjestäjälle säädettyjen tehtävien asianmukaisen hoidon turvaaminen sitä edellyttää. Eläintauti- ja eläinsuojeluvalvonnassa on varauduttava tunnistusmerkitsemään kerralla suuri määrä eläimiä, joten on tärkeää varmistaa, että kunnaneläinlääkärit voivat toimia tässä tehtävässä.
- 3) Eläinterveyskäynnit, joista säädetään tarttuvista eläintauodeista sekä tiettyjen eläinterveyttä koskevien säädösten muuttamisesta ja kumoamisesta ("eläinterveyssäännöstö") annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2016/429 25 artiklassa, sekä elintarviketuotantoa varten pidettävien eläinten pitopaikoissa tehtävät terveydenhuoltokäynnit ja terveydenhuoltosuunnitelmat; kuuluu lain 9 §:n mukaan aina järjestämisvastuuseen, sillä eläinterveyskäynnit koskevat tuotantoeläimiä ja ne toteutetaan pääasiassa osana terveydenhuoltokäyntejä.
- 4) Rokotus; Rokotukset ovat olennaisia infektioautien ehkäisyssä. Vähentämällä infektioautien esiintymistä edistetään sekä eläinten että ihmisten terveyttä ja hyvinvointia. Kansanterveyttä edistetään rokottamalla eläimiä vaarallisia zoonooseja kuten rabiasta vastaan sekä vähentämällä muiden eläintautien esiintymistä, ja siten mikrobilääkkeiden käyttöä infektioautien ja niiden jälkitautien hoidossa. Kansanterveydellisistä syistä on varauduttava ihmisten ja eläinten välillä leviävien tarttuvien tautien (kuten rabies, leptospira) ennaltaehkäisyyn nopeasti käynnistettävillä rokotuksilla. Tämän vuoksi palvelun

16.12.2025

on kuuluttava järjestämisvastuuseen. Rokottaminen on sisällytettävä järjestämisvastuuseen myös siksi, että muualla laissa järjestäjälle säädettyjen tehtävien asianmukaisen hoidon turvaaminen sitä edellyttää. Eläintautivalmiuden vuoksi on varauduttava tarvittaessa rokottamaan kerralla suuri määrä eläimiä esimerkiksi epidemiatilanteessa, tai laittomasti maahantuotuja eläimiä. Lisäksi palvelu on tarpeen oma palveluntuotannon kokonaisuuden ylläpitämiseen.

5) Loisten häätöön ja ehkäisyyn liittyvät toimenpiteet; ihmisten ja eläinten välillä leviävät loiset (muun muassa heisimadot ja suolinkaiset) on voitava estää, palvelun riittävydestä on huolehdittava ja mahdolliseen nopeaan lääkitystarpeen lisääntymiseen on varauduttava sisällyttämällä palvelu järjestämisvastuuseen. Vähentämällä loistautien esiintymistä edistetään eläinten terveyttä ja hyvinvointia koko Suomessa. Tietyt loistaudit ovat zoonooseja, ja siten loisten häädöllä ja ehkäisyllä edistetään myös kansanterveyttä. Loisten häätöön ja ehkäisyyn liittyvät toimenpiteet on sisällytettävä järjestämisvastuuseen, koska muualla laissa järjestäjälle säädettyjen tehtävien asianmukaisen hoidon turvaaminen sitä edellyttää. Eläintautivalmiuden näkökulmasta on varauduttava lääkitsemään kerralla suuri määrä esimerkiksi laittomasti maahantuotuja eläimiä. Meri-Lapin maantieteellinen sijainti rajanylityspaikan välittömässä läheisyydessä edellyttää loishäädön sisällyttämisen järjestämisvastuuseen.

6) Suun terveydenhuoltoon liittyvät välttämättömät perustoimenpiteet tai, jos se on toimenpiteen laajuus tai vaativuus huomioon ottaen tarkoituksenmukaista, jatkohoitoon lähettäminen; suun terveydenhuollon peruspalvelujen kohtuuaikainen riittävyys on varmistettava koko alueella sisällyttämällä ne järjestämisvastuuseen. Suun terveydenhuollon järjestäminen on viime sijassa järjestäjän vastuulla.

7) Sarvien ja sarven aiheiden poistaminen naudoilta ja vuohilta; kuuluu lain 9 §:n mukaan aina järjestämisvastuuseen.

8) Lisääntymiseen liittyvät tarkastukset ja tutkimukset sekä lisääntymisongelmien hoito elintarviketuotantoa varten pidettäville naudoille, sioille, lampaille, vuohille ja poroille; kuuluu lain 9 §:n mukaan aina järjestämisvastuuseen.

9) Kastratio naudalle, sialle, lampaalle, vuohelle, porolle, koiralle ja kissalle sekä sterilisaatio kissalle; kuuluu järjestämisvastuuseen aina tuotantoeläinten osalta. Muiden eläinlajien kohdalla perusleikkaukset ovat tarpeen

16.12.2025

palvelutuotannon kokonaisuuden turvaamiseksi ja kirurgisten taitojen ylläpitämiseksi. Kissojen osalta toimenpide on tarpeen myös kissapopulaatioiden syntymisen estämiseksi. Kissojen hallitsematon lisääntyminen johtavat eläinten hyvinvointiongelmien. Lisäksi kissat voivat levittää eläintauteja ja zoonooseja, mikä vaarantaa eläinten ja ihmisten terveyttä.

10) Sairaalan eläimen kliininen tutkimus ja hoitotarpeen arviointi, tavanomaisten näytteiden ottaminen ja pikatestaus tai toimittaminen laboratoriotutkimuksiin eläimen sairauden syyn selvittämiseksi sekä tarvittaessa eläimen lähettäminen jatkotutkimuksiin; kuuluu olennaisena osana kiireelliseen eläinlääkäriinapuuun ja kuuluu lain 9 §:n mukaan aina järjestämisvastuuseen.

11) Sairaalle elintarvike- tai turkistuotantoa varten pidettävälle eläimelle tarvittava hoito, jota on mahdollista antaa eläimen pitopaikassa ja johon kuuluu myös nautaeläimen juoksutusmahaleikkaus; kuuluu lain 9 §:n mukaan aina järjestämisvastuuseen.

12) Perustasoinen ensiapuluonteinen hoito, jota tarvitaan muulle kuin 11 kohdassa tarkoitettulle eläimelle, johon kuuluvat ruoansulatuskanavan ja virtsateiden häiriöiden konservatiivinen hoito, tulehdus- ja kiputilojen hoito, sokin hoito, metabolisten häiriöiden hoito, haavojen ompelu, muu vastaava enintään vähäisiä kirurgisia toimenpiteitä sisältävä hoito, tavanomaisimpien pienten kotieläinten luunmurtumien immobilisaatio sekä hoitoon liittyvä välttämätön jatkokäsittely tai lääkehoito ja tarvittaessa eläimen lähettäminen jatkohoitoon; kuuluu kiireelliseen eläinlääkäriinapuuun ja kuuluu siten lain 9 §:n mukaan aina järjestämisvastuuseen.

13) Synnytysapu, johon kuuluvat keisarileikkauksista nautojen, lampaiden, vuohien ja kissojen keisarileikkaus; kuuluu kiireelliseen eläinlääkäriinapuuun ja kuuluu siten lain 9 §:n mukaan aina järjestämisvastuuseen

14) Eläimen lopetus. Kuuluu kiireelliseen eläinlääkäriinapuuun ja kuuluu lain 9 §:n mukaan aina järjestämisvastuuseen.

Järjestämisvastuuseen kuuluvien eläinlääkäripalvelujen mitoituksessa on otettu huomioon yksityisten eläinlääkäripalvelun tuottajien järjestäjän alueella tarjoamat palvelut. Kiireettömiä eläinlääkäripalveluita on alueella tarjolla, mutta sisällyttämällä välttämättömät palvelut järjestämisvastuuseen järjestäjä varmistaa, että palveluita on saatavilla kaikissa tilanteissa ja myös poikkeuksellisissa olosuhteissa.

16.12.2025

Järjestämisvastuun taustalla on järjestäjän viimekätinen järjestämisvastuu eläinlääkintähuoltolain 8 §:n mukaisten palvelujen järjestämisessä. Julkisten peruspalveluiden turvaaminen varmistaa, että järjestäjä ei ole pakotettu tekemään äkillisiä muutoksia palveluihinsa reagoidakseen yksityisen palveluntarjonnan väliaikaisiin tai pysyviin muutoksiin.

Järjestämisvastuuseen sisältyvistä palveluista peritään 15§ mukainen maksu, jonka tulee olla palvelujen käyttäjien kannalta kohtuullinen eikä se voi ylittää palvelun tuottamisesta aiheutuneita kustannuksia.

Eläinlääkintähuoltolain (285/2023) 17 §:n mukaisten, muiden kuin järjestämisvastuuseen kuuluvien eläinlääkäripalvelujen järjestäminen

Muiden kuin järjestämisvastuuseen kuuluvien eläinlääkäripalvelujen sisällyttäminen järjestämisvastuuseen täydentävänä palveluna on tarpeellista palvelutuotannon kokonaisuuden ylläpitämiseksi ja laissa järjestäjälle säädyttyjen muiden tehtävien hoidon turvaamiseksi. Näiden palveluiden tarjoaminen on asiakkaan etu, ja joissakin tilanteissa perusteltua myös eläinsuojelullisista syistä, kun vältetään eläimen kuljettamiselta pitkienkin etäisyyksien päähän. Tällaisia täydentäviä palveluita voivat olla esim. tietyt eläimen hengen pelastamiseksi tehtävät hätäleikkaukset ja paremmat diagnostiset menetelmät kuten kuvantamistutkimukset. Täydentävien palveluiden tarjoamisella on osaltaan vaikutusta myös kunnaneläinlääkäriin työn houkuttelevuuteen ja mielekkyyteen, sillä se tarjoaa mahdollisuuden tehdä ajanmukaista praktiikkaa, ja auttaa säilyttämään kunnaneläinlääkäriin virat ammatillisesti vetovoimaisina.

Järjestettäviä eläinlääkäripalveluita varten on oltava asianmukaiset, toiminnan laadun ja laajuuden edellyttämät toimitilat ja työvälineet sekä toiminnan edellyttämä henkilökunta.

Täydentävinä palveluina tarjotaan:

- 1) Kvantamistutkimus tilanteissa, joissa sairaan eläimen asianmukainen tutkimus ja hoitotarpeen arviointi sitä edellyttää. Viivytyksetön kuvantamistutkimus on usein tarpeen asianmukaisen diagnoosin ja jatkohoidon tarpeen määrittämiseksi annettaessa kiireellistä eläinlääkäriapua. Tällaisia tutkimuksia voivat olla esimerkiksi ultraääni ja röntgentutkimukset.
- 2) Leikkaushoito henkeä uhkaavissa hätätilanteissa, kuten esim. keisarinleikkaus koirille. Leikkaushoidon viipyminen voi aiheuttaa

16.12.2025

eläinsuojelullisen ongelman tai hengenvaaran, mikäli eläin ei ole kuljetuskuntoinen. Muut leikkaukset, jotka tukevat hätäleikkauksissa tarvittavan osaamisen ylläpitämistä, kuten koirien sterilisaatio.

3) Veri- ja virtsa-analyysit 8§ kohtaa 10 laajemmin. Analysointi on tarpeen eläimen sairauden syyn selvittämiseksi ja hoitotarpeen arvioimiseksi.

4) Lisääntymiseen liittyvät tarkastukset ja tutkimukset sekä tavallisimpien lisääntymisongelmien hoito. Tällaisiin kuuluvat esim. hevosten ja koirien kuvantamalla tehdyt tiineystarkastukset.

Muita, kuin lakisääteiseen järjestämisvastuuseen kuuluvia eläinlääkäripalveluita tarjotaan sisältönsä ja mitoituksensa puolesta rajatusti ja oikeasuhtaisesti ottaen huomioon julkisen eläinlääkintähuollon perustehtävä sekä yksityisten eläinlääkäripalvelun tuottajien asema. Palvelut eivät ole erikoiseläinlääkinnän taseisia ja ne hinnoitellaan markkinaehtoisesti. Ympäristöterveys- ja joukkoliikennejaosto päättää järjestäjän perimät järjestämisvastuuta täydentävien palveluiden markkinaperusteiset maksut erillisellä päätöksellä.

Yhteenveto

Meri-Lapin ympäristöpalveluiden eläinlääkäripalvelujen järjestämisvastuu eläinlääkintähuoltolain 9 §:n nojalla on laajuudeltaan 8 §:n listauksen mukainen. Tämä laajuus on tarpeen riittävän alueellisen saatavuuden, oman palvelutuotannon kokonaisuuden ylläpitämisen sekä muiden eläinlääkintähuoltolaissa järjestäjälle säädettyjen tehtävien asianmukaisen hoidon turvaamiseksi. Järjestämisvastuu kattaa yleisen edun kannalta välttämättömät eläinlääkäripalvelut. Tällä päätöksellä määriteltävä kunnallinen järjestämisvastuu on Euroopan komission päätöksen 2012/21/EU mukainen alueellinen SGEI-palveluvelvoite (Services of General Economic Interest).

Lisäksi täydentävinä palveluina järjestämisvastuun ulkopuolelta voidaan järjestää rajoitetusti tiettyjä leikkauksia ja perustasoa parempia diagnostisia tutkimuksia, joita on tarpeen tarjota mm. hoidontarpeen arvioinnissa liitteenä olevan esityksen mukaisesti. Eläinlääkintähuollon kokonaisuuteen sisältyvät myös viranomaispalvelut kuten eläinten hyvinvointi- ja eläintautilainsäädännön mukaiset tehtävät. Edellä esitetty muodostaa minimikokonaisuuden, jolla eläinlääkintähuollon tehtävät saadaan järjestettyä.